

О. А. Курило, В. М. Зігунов

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

БЕЗПЕКА У ВОДНОМУ ТУРИЗМІ

Стаття розглядає чинники безпеки та ризику під час здійснення активних подорожей з водного туризму. Викладені вимоги щодо правил безпеки туристів під час водних походів.

Ключові слова: водний туризм, безпека, активний відпочинок.

The article considers the factors of safety and risk during active travel in water tourism. The requirements for the rules of safety of tourists during water hikes are set out.

Keywords: water tourism, safety, active recreation.

Водний туризм є популярним видом активного відпочинку громадян України. Сучасну сферу активних подорожей неможливо уявити без водних походів. Незважаючи на те, що водний туризм є дуже складним і небезпечним видом активної рекреації, багато туристів все частіше вибирають саме його для активного відпочинку. Рафтинг, дайвінг, сплав на каяках, яхтинг, віндсерфінг, байдарки - все це пропонують туристам у курортних зонах. Але крім особистих спортивних рекордів подібний відпочинок покращує здоров'я рекреантів, підвищує витривалість людини до негативних чинників зовнішнього середовища.

Водний туризм об'єднує людей в команду, дає їм можливість відчувати дух єдності, адже проходження складних водних перешкод змушує людей діяти злагоджено, чітко і швидко виконуючи всі команди інструктора.

У курортних регіонах нашої країни є туристичні клуби, де можна займатися водним туризмом та екстремальними видами рекреації на воді. До того ж, туристичні фірми пропонують водні тури, як для професійних спортсменів, так і для початківців. Це може бути прогулянка на байдарках, занурення в морські глибини з аквалангом (дайвінг), сплави по річках на

катамаранах, каяках, плотах, човнах, рафтах. Зазвичай, заняття водним туризмом проходять під наглядом досвідченого інструктора, особливо на тих ділянках маршруту, які мають високий ступінь складності [2].

Водні походи - один з найбільш небезпечних видів туризму. Нехтування правилами безпеки і необачність - головні причини неприємностей і нещасних випадків у водних походах. При дотриманні всіх правил техніки безпеки ступінь ризику і небезпеки знижується до мінімуму. Забезпеченню безпеки на воді при подоланні природних перешкод має бути приділено найсерйознішу увагу.

Обов'язкова умова безпеки - знаходження туриста на воді у касці і рятувальному жилеті, а також вміння плавати і триматися на воді. Керівник походу визначає порядок проходження суден по маршруту, дистанцію між ними при проходженні локальних перешкод, швидкість руху суден та склад екіпажів.

При проходженні небезпечних ділянок маршруту, перешкоди попередньо оглядають з берега, щоб вибрати правильну траєкторію руху. На березі виставляються спостерігачі зі спеціальним рятувальним спорядженням і тільки після цього екіпажі можуть проходити перешкоди. Катамарани часто проходять пороги парами на невеликій відстані для взаємостраховки [3].

Серед найбільш поширених аварій на воді можна виділити:

- переверот плавзасобу догори дном - «оверкіль»;
- випадання одного або декількох учасників з плавзасобу за борт;
- пошкодження обшивки (або балонів) судна, посадка його на мілину (або камінь).

У кожній із цих ситуацій туристи повинні виконувати злагоджені організовані дії з порятунку постраждалих, беззаперечно підкорюючись командам керівника походу.

Загальні вимоги до організації водних подорожей з активного туризму:

1. До самостійної участі у водній подорожі допускаються учасники, не

молодше 14 років.

2. Діти 5-13 років допускаються до сплаву тільки в супроводі батьків, які вміють плавати.

3. Кожен учасник водного походу повинен пройти інструктаж з техніки безпеки.

Можливі ризики у водних походах:

1. Попадання води у дихальні шляхи людини і можливість утоплення.
2. Можливість переохолодження у воді.
3. Можливість травми каркасом судна, камінням у річці [1].

Під час руху на маршруті, щоб уникнути сонячних і теплових ударів, опіків шкіри, необхідно знаходитися в одязі з довгим рукавом і в головному уборі. Екіпажам забороняється перевищувати швидкість заданого темпу та відокремлюватися від усієї групи, оскільки вода є небезпечним середовищем, яке вимагає сувогоро дотримання правил безпеки на воді. При будь-якій екстремальній ситуації необхідно негайно повідомити керівника групи.

Обережно звертатися з вогнем і окропом. Котли з гарячою водою і їжею ставити у самого багаття або недалеко від багаття в спеціальному відведеному місці.

Біля вогнища чергові повинні мати рукавиці, головний убір і одяг, що повністю закриває тіло. У місцях колишніх військових дій боєприпаси і зброю не збирати. При виявленні зброї і боєприпасів негайно повідомити про це керівнику. Самим знайдені речі не чіпати [3].

Правила безпеки під час руху на маршруті на воді

На байдарці на воді необхідно перебувати в рятувальному жилеті, касці і гумовому взутті. Байдарка повинна бути забезпечена двома причальними мотузками з карабінами на кінцях. Особисті речі, спорядження і продукти повинні бути упаковані у герметичні мішки і надійно прив'язані до судна. Під час руху забороняється вставати у повний зріст, переходити з одного місця байдарки на інше. При русі на маршруті рекомендується йти одним човном слідом за іншим, при цьому необхідно витримувати дистанцію між

байдарками (10-15 метрів на «тихій» воді, а на «бурхливій» - дистанція може бути збільшена). Екіпажі повинні стежити за сигналами, які подаються учасниками з плавзасобів, які йдуть попереду. Потрібно не допускати зіткнення байдарок та ударів веслами сусідніх екіпажів [1].

Отже, водний туризм є засобом активного відпочинку, який підходить для всіх верств населення. Заняття водним туризмом вимагають від його учасників суворого дотримання правил безпеки на воді, оскільки вода є небезпечним середовищем.

Список використаних джерел:

1. Зігунов В. М. Безпека в туризмі: курс лекцій. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012.
2. Оздоровительный водный туризм URL: [http://www.bezriskoff.ru/ozdorovitelnyj – vodnyj - turizm/](http://www.bezriskoff.ru/ozdorovitelnyj-vodnyj-turizm/)
3. Техника безопасности в водном походе URL: [http://www.sites.google.com/a/labore.ru/ turizm-56](http://www.sites.google.com/a/labore.ru/turizm-56)